

Jordi Camí

DIRECTOR DEL PARC DE RECERCA BIOMÈDICA DE BARCELONA

Les retallades en ciència estan posant al límit els centres de recerca d'arreu del país, i el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona no n'és cap excepció. El seu director general demana més protecció al govern espanyol, perquè assegura que està en joc que s'ensorri el que s'ha assolit i es matin les llavors d'un model econòmic intensiu en coneixement. **Per Anna Pinter**

“El govern central no té interès per l'economia del coneixement”

Per què el Parc de Recerca Biomèdica s'ha convertit en un centre de referència en pocs anys d'existència com a tal?

Aquí es reuneixen diferents ingredients, una massa crítica de recerca biomèdica molt internacionalitzada; de fet, més del 40% del personal científic és estranger, més de la meitat dels estudiants del doctorat són europeus. A més, està ubicat en un entorn únic, entre la Universitat Pompeu Fabra i l'Hospital del Mar.

Per què heu aconseguit captar tant talent internacional?

Els científics que arriben aquí són conscients que tenen unes possibilitats de col·laboració en grups que empren metodologies diferents. Així és que captem talent de tot el món perquè ja hi ha talent, i això genera confiança, i perquè oferim unes plataformes tecnològiques i uns serveis molt competitius. La realitat és que els científics es mouen allà on hi ha talent i la tecnologia apropiada. No ho hem aconseguit només pels atractius de Barcelona com a ciutat, però, en igualtat

La davallada de la imatge d'Espanya a l'exterior ens pot afectar en la captació de talent

Hi ha una manca de sensibilitat en la ciència que s'ha traduït en retallades salvatges

El govern de Rajoy està prenent una política superficial i banal

de condicions, Barcelona és un element competitiu, i més encara pel fet de ser al centre urbà.

El Parc, que agrupa set institucions, la majoria centres públics de recerca, i inclou tota l'àrea biomèdica de la Universitat Pompeu Fabra i el departament de recerca de l'Hospital del Mar, té la cooperació com a marca de la casa.

És un espai que aprofita totes les oportunitats de fertilització creuada que ofereix aquesta massa crítica. Hi ha molts elements de coordinació interna i, tot respectant la identitat de cadascun dels centres, el fet real és que un cop es traspassen els torns de l'entrada hi ha lliure circulació. Hi ha algunes plantes de l'edifici en què hi ha grups de recerca de les diferents institucions. A més, en el dia a dia, hi ha espais, com el restaurant o la terrassa, on també es generen oportunitats. Aquests són llocs de trobada clau, ja que sovint en el nostre camp les idees surten en entorns informals.

La inestabilitat i les retallades actuals són pitjors per captar talent estranger o per la possible fugida de

cervells?

El que ens pot deteriorar és la captació de talent. Com que el talent té tendència a moure's a llocs amb poca incertesa, és natural pensar que la davallada estrepitosa de la imatge d'Espanya a l'exterior ens pot fer mal. Tot i que se salva la imatge de la Barcelona metropolitana, que té nuclis potents i estables, és una excepció que només tenen present els més coneixedors de la zona. En canvi, la fugida de cervells és un tòpic. La mobilitat és una realitat habitual en aquest sector nostre; en el món de la ciència és normal i convenient fer estades en diferents laboratoris a diferents parts del món.

Segons la Confederació de Societats Científiques d'Espanya (Cosce), l'Estat espanyol va retallar l'any passat un 25% el pressupost destinat a ciència i per a enguany es preveu una nova retallada d'entre el 7 i el 13%. Això, com us condiciona a vosaltres?

Els centres han rebut ajustos de les aportacions del govern de la Generalitat i de l'administració central. Aquesta última és la que ha fet les retallades més importants i, sens dubte, està posant al límit els centres actuals.

Creu, doncs, que el sistema de recerca actual està en perill?

En el món de la recerca tot requereix molt temps. Ha

costat molt arribar al que tenim i, com que ha estat un assoliment recent, hi ha més fragilitat que en altres països amb més tradició. Per això estem molt preocupats pel que està passant, perquè decisions poc meditades poden fer molt mal. Hem de protegir-ho, perquè si no aconseguim suficient massa crítica en recerca no assolirem estímuls perquè es creïn empreses i es creï valor.

Les mesures han fet mobilitzar científics.

Demanen sentit comú, perquè s'està portant a terme una política molt superficial i banal, que retrata els dirigents que tenim. Però lamentablement poc podem fer, perquè depèn de la mentalitat dels polítics que ens governen, que pensen només en la present legislatura i no en l'endemà passat.

Costa de creure que amb aquestes retallades sortim de la crisi amb un nou model econòmic intensiu en coneixement.

En el govern espanyol estem veient un desinterès irresponsable i flagrant en l'aposta per una economia intensiva en coneixement. Per això hi ha una manca de sensibilitat que s'ha traduït

EXCEL·LÈNCIA

Vint becats per ERC

Cada dia 1.400 persones (un 20% estrangeres) entren al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona ubicat al barri de la Barceloneta. Tot i que tenen el mar ben a prop, els qui treballen en aquest edifici es tanquen als seus laboratoris i fan recerca. La ciència bull entre aquestes parets, on hi ha una història col·lectiva d'excel·lència. Algunes de les proves que ho confirmen és que són el parc que té més becats per metre quadrat de l'European Research Council (ERC), una organització europea que subvenciona els millors investigadors. En total n'hi ha uns 20.

Jordi Camí, director general del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, assegut en una de les terrasses del parc. JOSEP LOZANO

en retallades salvatges. És molt discutible la manera de prioritzar les retallades d'aquesta política d'austeritat. El que es destina a ciència és tan petit que pensem que no hauria de ser víctima, i a més els polítics ens estan donant un missatge, són polítics amb qui no ens sentim protegits. S'estan carregant les llavors. Si entens l'austeritat, doncs segur que hi ha àmbits de recerca que són prescindibles abans d'ofegar-ho tot, perquè tenim centres que funcionen molt bé.

Estan fallant a l'hora de prioritzar?

Prioritzar és fer política, i els polítics no en fan. He de dir que el govern de Catalunya en això ha estat molt més sensible que el d'Espanya. Aquí també hem estat sotmesos a unes retallades brutals, però tenim una sensació de protecció molt diferent de la de l'administració central. En el fons, depèn de les persones, i aquí la competència en ciència està en mans d'Andreu Mas-Colell, que ha demostrat sensibilitat i seny en les seves decisions.

És el moment de reclamar més fons privats?

Ho ha estat sempre, perquè

a Espanya com a Catalunya l'esforç que s'ha fet en recerca i desenvolupament s'ha caracteritzat per una anòmala desproporció entre esforç públic i privat. Quan ens pensàvem que érem rics, aquesta desproporció ja era anòmala, i per tant tot el que s'ha aconseguit és gràcies a la important aportació que han fet les diferents administracions públiques. Però la implicació del sector privat ha estat molt minsa. És un fet.

A què atribueix aquesta manca d'implicació del sector privat?

Al fet que el teixit industrial estigui format principalment per pimes; a més, les multinacionals existents no tenen el centre de decisió aquí. D'altra banda, hi ha una qüestió cultural: la nostra societat de tradició catòlica té una manera de funcionar amb l'altruisme i la filantropia diferent de la dels països amb una tradició calvinista. Ara que estem en una crisi profunda, ara més que mai necessitem la implicació del sector privat. Necessitem fons privats, perquè, si no, el sistema no es pot sostenir. El sector públic arriba on arriba i les veus conservadores són partidàries de re-

El nostre model és molt més fràgil i decisions poc meditades poden fer molt mal

Necessitem fons privats perquè, si no, el sistema ja no es pot sostenir

La Marató de TV3 és un bon exemple d'altruisme de la societat en la recerca

tallar més el sector públic. Cal implicació de les empreses, que s'han de comprometre molt més a pensar en el futur. No és fàcil sent pimes, però també la societat ha de tenir més incentius per ser més altruista.

En quin sentit?

Els incentius han de venir de nous ordenaments jurídics, com la llei de mecenatge, que reconegui els incentius fiscals en les aportacions altruistes. El repte és importantíssim. Catalunya té el fenomen de La Marató de TV3 que ens demostra que és possible. En la darrera edició, dels 8 milions recaptats, 3,5 milions s'han assignat a projectes en què estan implicats científics del PRBB. És un cas exemplar.

Els recursos econòmics del PRBB, d'on provenen?

El pressupost és d'entre 75 i 80 milions d'euros. De mitjana, de cada 100 euros que es gasten aquí el 65% són diners que provenen de fons aconseguits de manera competitiva de fons europeus, espanyols i d'altres territoris com els EUA, o de contractes amb la indústria. Hem aconseguit, per exemple, quatre ajuts del National Institute of Health

dels EUA, que és diner federal del govern dels EUA, que ofereix a tot el món. El 35% restant ve de manera estable de les administracions públiques, hi ha centres que reben només de Catalunya i hi ha institucions que capten la meitat del govern central i l'altra de Catalunya.

I el PRBB en particular, quina relació té amb l'empresa privada?

Hi ha acords de col·laboració amb grans empreses farmacèutiques. Ara fa poc el **Centre de Regulació Genòmica**, per exemple, ha signat un acord amb la farmacèutica Sanofi-Aventis. El cert és que la indústria també està evolucionant: fa 20 anys la tendència era replegar-se i crear centres propis de recerca, ara busquen oportunitats de col·laboració amb centres externs, es comparteix així activitat científica perquè surtin oportunitats noves, condicionats a recursos. Així és que els grups tenen un acompanyament de la indústria que suposa un *win-win* per a les dues bandes. A més, tenim altres punts de trobada com un animalari acreditat internacionalment molt avançat que oferim a la indústria.

El Parc aspira a crear empreses?

Aquí s'han creat i es creen empreses, van passant coses, però nosaltres no hem volgut habilitar espai per a empreses, no l'hem tingut mai ni l'hem volgut tenir tampoc, i el temps ens ha donat la raó, perquè hi ha altres llocs on es poden instal·lar. De fet, algunes de les *spin-off* que han nascut al PRBB són al 22@.

Catalunya ha estat molt competitiva en recerca científica, l'1% mundial, però encara no ha aconseguit la mateixa posició en creació d'empreses i transferència científica.

El sector *bio* encara està en un procés de posada en marxa, i és cert que aquí ens manca activitat generadora d'empreses, com ja ocorre en altres localitzacions d'Europa. Però hem de tenir present que perquè succeeixi això hem de tenir massa crítica en ciència i fins que no la tinguem no es pot fer el pas següent. Barcelona està a punt d'aconseguir aquesta massa crítica per afavorir que es faci transferència. Per això és tan preocupant que s'apliquin les retallades d'una manera poc meditada, ja que acabaran carregant-se el sistema.